

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 15/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 11. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť politickej strany N., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., B., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov Bratislavského samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť politickej strany N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 18. novembra 2013 doručené podanie politickej strany N., B. (ďalej len „sťažovateľka“), označené ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*“, ktoré však podľa obsahu a navrhovaného petitu ústavný súd kvalifikoval ako sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „samosprávny kraj“) konaných 9. novembra 2013.

Zo sťažnosti vyplýva, že vo voľbách do orgánov samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013 sťažovateľka navrhla svojich kandidátov na funkciu predsedu samosprávneho kraja, ako aj na funkcie poslancov do zastupiteľstva samosprávneho kraja, takže podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je oprávneným subjektom na podanie sťažnosti pre neústavnosť a nezákonnosť označených volieb.

Sťažovateľka tvrdenia o neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja založila na svojich zisteniach, že v deň konania napádaných volieb do orgánov samosprávneho kraja, t. j. 9. novembra 2013, stále prebiehala volebná kampaň nominantov iných politických subjektov, a to tým spôsobom, že ich predvolebné plagáty a billboardy neboli odstránené nielen do začiatku predvolebného moratória, ale ani v deň volieb. V dôsledku tejto situácie podľa sťažovateľky aj v čase volebného moratória dochádzalo k nedovolenému ovplyvňovaniu voličov, čím podľa nej malo dôjsť k porušeniu § 27 ods. 1 a 3 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do samosprávnych krajov“), podľa ktorého „Časom volebnej kampane sa rozumie obdobie začínajúce 17 dní a končiace 48 hodín pred začatím volieb. Akákoľvek volebná kampaň je 48 hodín pred začatím volieb a v deň konania volieb zakázaná.“.

Podľa sťažovateľky uvedeným konaním iných politických subjektov došlo nielen k porušeniu citovaných ustanovení zákona o voľbách do samosprávnych krajov, ale aj k možnému ovplyvneniu výsledkov volieb do orgánov samosprávneho kraja v dôsledku nedovoleného ovplyvňovania voličov v tzv. „poslednej chvíli“. Okrem toho sťažovateľka namieta neústavnosť napádaných volieb aj z dôvodu, že jej podnetom na uvedené porušenie volebného moratória sa v rozpore s § 11 ods. 4 písm. e) zákona o voľbách do samosprávnych krajov odmietla zaoberať nielen volebná komisia samosprávneho kraja, ale v rozpore s § 10 ods. 3 písm. a) zákona o voľbách do samosprávnych krajov sa týmto jej podnetom odmietla zaoberať aj Ústredná volebná komisia.

V uvedených súvislostiach sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«... zákon o voľbách do VUC zakazoval akúkoľvek, tzn. aj pokračujúcu kampaň najneskôr od 7. 11. 2013 od 7.00 hod.

Viacerí kandidáti na post predsedu a poslancov Bratislavského samosprávneho kraja ustanovenie § 27 zákona o voľbách do VUC porušila. Napriek uvedenému zákonnému ustanoveniu kandidáti zákonom stanovenú lehotu nedodržali a ešte dňa 8. 11. 2013 a 9. 11. 2013 prebiehala ich politická reklama (volebná kampaň) prostredníctvom billboardov. Obhliadkou v rámci mesta Bratislava, ktorá je súčasťou Bratislavského samosprávneho kraja, sme zistili a čiastočne zdokumentovali prostredníctvom fotodokumentácie porušenie najmenej u 4 kandidátov na post predsedu a niekoľko desiatok kandidátov na post poslanca do Bratislavského samosprávneho kraja, pričom ide najmä o porušovateľov uvedených v záhlaví tejto sťažnosti. Máme podozrenie, že k porušovaniu zákona o voľbách do VÚC dochádzalo aj v iných samosprávnych krajoch. ...

... Z uvedeného je zrejmé, že neodstránenie billboardov je politickou reklamou, porušením volebného moratória a nezákonným vplyvaním na slobodné rozhodovanie voličov (t.j. psychologickým vnemom nerozhodnutých voličov).

Neobstojí ani argument kandidátov, že vzhľadom na veľký počet billboardov dodržanie volebného moratória nebolo technicky možné. Poukazujeme na konanie kandidáta politickej strany Sťažovateľa, R. R. (kandidát na predsedu Bratislavského samosprávneho kraja), ktorý dokázal zabezpečiť prelep všetkých billboardov v nočných hodinách medzi 6. 11. 2013 a 7. 11. 2013 tak, aby neporušoval zákon. Na miestach, kde prelep možný nebol, boli reklamné plochy (reklamné plachty) zdemolované a grafity premaalované tak, aby bolo odstránené logo politickej strany N., a teda Sťažovateľa. Nie je na mieste ani prenášanie zodpovednosti na dodávateľov, pretože každý kandidát má možnosť objednať si politickú reklamu do vopred presne určeného dátumu. Ak došlo k porušeniu povinnosti zo strany dodávateľa reklamy, každý kandidát má možnosť nárokovať si náhradu škody - ujmu, ktorá by mohla vzniknúť ako následok vyčiarknutia kandidáta zo zoznamu alebo z titulu nákladov spojených s prípadným zmarením volieb... Je zrejmé, že ak zákon dokázal dodržať jeden kandidát alebo aj iní kandidáti, ktorí nevykonávali prezentáciu verejným ovplyvňovaním prostredníctvom verejných reklamných pútačov pri cestách

(billboardov), môžu a musia ho dodržať aj ostatní. Každý občan, teda aj politik a kandidát na verejnú funkciu je povinný dodržiavať Ústavu a ostatné zákony Slovenskej republiky. ...

V súvislosti so zistením porušenia práva podal Sťažovateľ dňa 8. 11. 2013 Ústrednej volebnej komisii podnet na preskúmanie porušenia volebného moratória podľa § 27 ods. 3 zákona o VUC, pričom žiadal, aby v spolupráci s Krajskými volebnými komisiami porušenie prešetrila a zabezpečila konanie volieb v súlade so zákonom. ...

Ústredná volebná komisia však podanie v elektronickej podobe nezohľadnila a až po predložení podnetu predsedom politickej strany Sťažovateľa, Ing. J. B., podanie zaprotokolovala a začala sa ním zaoberať. Po prejedaní podania Ústredná volebná komisia prijala uznesenie, v ktorom uviedla, že: „Ústredná volebná komisia prerokovala podanie politickej strany N., B., z 9. 11. 2013 a konštatuje, že nemá právomoc rozhodovať o porušení zákona a ukladať sankcie v tejto veci.“ ...

Podľa informácie poskytnutej členom Krajskej volebnej komisie delegovaného politickou stranou Sťažovateľa, Krajská volebná komisia (Bratislavský kraj) sa podnetom odmietla zaoberať s odôvodnením, že prejednanie veci nie je v jej kompetencii, o čom svedčí aj skutočnosť, že nebola spísaná zápisnica a ani prijaté uznesenie v predmetnej veci. ...

Máme za to, že bolo povinnosťou Ústrednej volebnej komisie v rámci kompetencie vyplývajúcej z § 10 ods. 3 písm. a) poveriť Krajské volebné komisie jednotlivých krajov prešetrovaním porušovania volebného moratória. Rovnako z § 10 ods. 3 písm. d) vyplýva povinnosť plniť ďalšie úlohy vyplývajúce zo zákona o voľbách do VÚC, teda aj povinnosť dohliadať na konanie volieb v súlade so zákonmi a s Ústavou Slovenskej republiky tak, ako to vyplýva zo sľubu zloženého členmi volebnej komisie. ...

... Volebné komisie napriek podnetu Sťažovateľa nepreverili porušovanie zákona o voľbách do VÚC v teréne, nevykonali prieskum v rámci Bratislavského samosprávneho kraja a nevyhotovili fotodokumentáciu za účelom zistenia skutočného stavu, ktorá by zabezpečila objektívne zdokumentovanie porušovania. Porušenie § 27 ods. 3 zákona o voľbách do VUC je okrem iného aj porušením ústavného práva garantujúceho rovnosť účastníkov kandidujúcich na post predsedu a poslancov samosprávneho kraja. ...

Máme za to, že ak si Ústredná a Krajská volebná komisia, ktoré sa zriaďujú za účelom vykonávania dohľadu nad konaním volieb, neplnia povinnosti uložené zákonom, vykonané voľby do samosprávnych krajov nemožno považovať za vykonané v súlade

so zákonom. Sme presvedčení, že vyššie uvedené zakladá dôvod na preskúmanie Ústavným sudom Slovenskej republiky a dôvod na opätovné vykonanie volieb do samosprávnych krajov.»

Okrem už uvedeného sťažovateľka namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb do orgánov samosprávneho kraja aj z dôvodu podľa jej názoru nesúlady zákona o voľbách do samosprávnych krajov s ústavou, pričom v tejto súvislosti v sťažnosti uviedla:

„... Vzhľadom na hierarchiu právnych predpisov a na uvedení požiadavku súladu predpisov nižšej právnej sily s Ústavou SR je nevyhnutné, aby všetky zákony, teda aj zákon o voľbách do VÚC, boli v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Zdôrazňujeme, že zákon o voľbách do VUC túto požiadavku nespĺňa a prieči sa princípu ústavnosti, vzhľadom na to, že je nejasný a v dôsledku absencie uloženia sankcie za jeho porušenie je ochrana práv občanov nevykonateľná.

... Zákon o voľbách do VÚC zároveň nezakotvuje sankciu ako následok porušenia, resp. nesplnenia si zákonných povinností Ústrednou a Krajskou volebnou komisiou. Zákon o voľbách do VÚC je teda postihnutý vadou duplicitnej absencie sankcie za porušenie, resp. nesplnenie si povinností. Skutočnosť, že zákon o voľbách do VÚC neobsahuje možnosť nápravy, resp. postihu, zakladá dôvod na jeho zmenu, resp. zrušenie. ...

Zákon o voľbách do VÚC nemožno považovať za vyvážený právny predpis, vzhľadom na to, že nie je v súlade s Ústavou SR a nestal sa súčasťou konzistentného právneho poriadku Slovenskej republiky. Nespĺňa ani požiadavku prehľadnosti, pretože je obsahovo nejednoznačný a keďže nezakotvuje sankcie za porušenie povinností ním uložených, nie je komplexným právnym predpisom. ...

Ako sme vyššie uviedli, zákon o voľbách do VÚC nie je v súlade s čl. 2 Zmluvy o Európskej únii, so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, ktorá bola do právneho poriadku Slovenskej republiky uvedená Ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a ani s Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach z roku 1966, ktorý bol v mene Československej socialistickej republiky podpísaný v New Yorku 7. októbra 1968. ...

Sme toho názoru, že postupom kandidátov a nekonaním volebných komisií bol porušený zákon o voľbách do VÚC, čo je dôvodom na preskúmanie samotnej zákonnosti volieb Ústavným súdom Slovenskej republiky. Máme za to, že niektoré ustanovenia zákona o voľbách do VÚC nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 31 Ústavy SR, čoho následkom je neplatnosť uskutočnených volieb alebo vylúčenie kandidátov porušujúcich zákon o voľbách do VÚC. ...

Z uvedeného vyplýva, že zákon o voľbách do VÚC nie je zosúladený s Ústavou SR, no napriek tomu sa považuje za platný. Podľa nášho názoru je protiústavný, čím dochádza k porušovaniu základných princípov demokracie, a preto je neprijateľné, aby sa týmto zákonom riadilo konanie volieb. Vzhľadom na uvedené by mali byť voľby do samosprávnych krajov, konané dňa 9. 11. 2013 podľa predmetného zákona, vyhlásené za neplatné.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Voľby v Bratislavskom samosprávnom kraji, konané dňa 9. 11. 2013, sú neplatné. Bolo porušené ustanovenie § 27 ods. 3 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a Volebná komisia samosprávneho kraja si nesplnila zákonnú povinnosť podľa § 11 ods. 4 písm. e) a nevykonala nápravu.

Voľby do samosprávnych krajov, konané dňa 9. 11. 2013, sú neplatné. Bolo porušené ustanovenie § 27 ods. 3 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a Ústredná volebná komisia si nesplnila zákonnú povinnosť podľa § 10 ods. 3 písm. a) a písm. d) a nevykonala nápravu.“

alternatívne

„Voľby do samosprávnych krajov, konané dňa 9. 11. 2013 sú neplatné, vzhľadom na to, že ich konanie sa riadilo zákonom č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov, ktorý je v rozpore s čl. 1 ods. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky, čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty, princípov demokracie a princípov právneho štátu.“ (ďalej len „alternatívny petit“).

II.

Podľa relevantnej časti čl. 129 ods. 2 ústavy „Ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb... do orgánov územnej samosprávy...“.

Ústavný súd podľa čl. 129 ods. 2 a čl. 131 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí pléna bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľky, ktorá je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd iba na margo podotýka, že vo volebných veciach sa sťažnosť nepodáva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, tak ako to učinila sťažovateľka, ale podľa čl. 129 ods. 2 ústavy. V záujme presvedčivosti vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd však na tento formálny nedostatok neprihliadal a vzhľadom na obsah sťažnosti preskúmal ústavnosť sťažovateľkou napádaných volieb do orgánov samosprávneho kraja v intenciách jej námietok.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyhlásenia volieb do orgánov samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013 za neplatné, pričom zároveň sa alternatívnym petitom domáha aj vyslovenia nesúladu zákona o voľbách do samosprávnych krajov s čl. 1 ods. 1 a čl. 31 ústavy.

1. K návrhu na vyslovenie neplatnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja

Podstata argumentácie sťažovateľky, ktorou odôvodňuje neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013, je založená na jej tvrdení o porušení § 27 ods. 3 zákona o voľbách do samosprávnych krajov, k porušeniu ktorého malo dôjsť tým, že kandidáti navrhnutí inými politickými stranami, resp. ich koalíciami do orgánov samosprávneho kraja mali ovplyvňovať voličov aj počas volebného moratória tým, že v tomto čase, a dokonca ani v deň konania volieb neodstránili z verejne dostupných miest svoje predvolebné plagáty a billboardy, o čom sťažovateľka predložila fotodokumentáciu.

Podľa § 27 ods. 3 zákona o voľbách do samosprávnych krajov „Akákoľvek volebná kampaň je 48 hodín pred začatím volieb a v deň konania volieb zakázaná.“.

Aj napriek tomu, že v zákone o voľbách do samosprávnych krajov nie je vymedzená (definovaná) podstata, účel a rozsah pojmu „volebná kampaň“, ústavný súd je toho názoru, že z dôvodu esenciálnej identickosti účelu a podstaty volebnej kampane a tiež z dôvodu, že tak v prípade volieb do samosprávnych orgánov obce, ako aj v prípade volieb do orgánov samosprávnych krajov ide o územnú samosprávu, možno uplatnením princípu per analogiam na posudzovanú vec primerane použiť legálnu definíciu volebnej kampane vymedzenú v § 30 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“).

Podľa § 30 ods. 1 volebného zákona sa volebnou kampaňou rozumie činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií.

Vychádzajúc z legálnej definície volebnej kampane obsiahnutej v zákone o voľbách možno konštatovať, že jej podstata spočíva v „aktivite“, t. j. v činorodej iniciatíve buď politickej strany, alebo nezávislého kandidáta, príp. iných subjektov, ktorá sa zameriava na aktívne šírenie, zverejňovanie, resp. propagovanie či už kandidujúcej politickej strany ako

takej, alebo jej kandidáta, poprípade nezávislého kandidáta, spôsobom slúžiacim na jej/jeho podporu a prospech. Účelom uvedenej iniciatívy je aktívne ovplyvňovať formovanie názoru voličov na voľbách sa zúčastňujúcich kandidátov na volené funkcie, ktorá by sa mala premietnuť do odovzdania voličského hlasu v prospech toho-ktorého kandidáta, resp. politickej strany (koalíciu).

Z uvedeného možno ustáliť, že volebná kampaň spočíva v aktívnom sprístupňovaní informácií o kandidátovi alebo politickej strane do dispozičnej sféry voliča s cieľom ovplyvniť jeho voľbu, pričom v tomto kontexte ústavný súd už v minulosti konštatoval, že v tejto súvislosti nie je podstatné, kedy mal volič subjektívne možnosť oboznámiť sa s danou informáciou, ale kedy sa táto informácia objektívne dostala do zorného poľa jeho záujmu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci sp. zn. PL. ÚS 12/2011, v ktorom okrem iného uviedol, že z hľadiska dodržania volebného moratória nie je podstatné, kedy si volič vybral zo schránky predvolebný leták a oboznámil sa s ním, ale podstatné je, kedy mu bol tento leták objektívne do schránky vhodný.

Uvedený právny záver nepriamo verifikuje aj právny názor vyslovený vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 1/2011, v ktorej ústavný súd vyslovil, že za vedenie volebnej kampane mimo určeného času považuje montáž billboardu propagujúceho kandidáta v čase volebného moratória. Z uvedeného vyplýva, že za porušenie volebného moratória možno považovať len takú situáciu, keď je verejnosti prvýkrát aktívne sprístupnená (nová) informácia o kandidátovi alebo kandidujúcej politickej strane v čase volebného moratória, t. j. situáciu, keď mal volič možnosť prvýkrát sa objektívne s touto informáciou oboznámiť až v čase volebného moratória.

V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka nepreukázala, že by k montáži, resp. k inštalácii (sprístupneniu) sporných predvolebných billboardov kandidátov do orgánov samosprávneho kraja navrhnutých jej politickými protivníkmi dochádzalo v čase volebného moratória. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že skutočnosť, že tieto predvolebné billboardy a plagáty boli na mieste ich inštalácie ponechané aj v čase volebného moratória, sama osebe nepostačuje na záver o porušení volebného moratória,

a teda na vyslovenie nezákonnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja, keďže k ich inštalácii došlo ešte v čase pred volebným moratóriom.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti námietky sťažovateľky týkajúcej sa porušenia volebného moratória.

Ústavný súd navyše pripomína, že podľa jeho ustálenej judikatúry len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť dôvodom na uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však musí sťažovateľ nielen tvrdiť, ale aj doložiť dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné a súčasne sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo záver o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

Za zjavne neopodstatnenú a na výsledok napádaných volieb do orgánov samosprávneho kraja nemajúcu vplyv ústavný súd považuje aj námietku sťažovateľky týkajúcu sa ňou tvrdeného porušenia povinností volebnou komisiou samosprávneho kraja a Ústrednou volebnou komisiou ustanovených im v § 11 ods. 4 písm. e) a v § 10 ods. 3 písm. d) zákona o voľbách do samosprávnych krajov, k porušeniu ktorých malo dôjsť

v dôsledku toho, že tieto volebné komisie sa odmietli vecne zaoberať podaniami sťažovateľky o ňou tvrdenom porušení volebného moratória, a to z dôvodu nedostatku ich právomoci v tejto veci konať.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje, že v označených ustanoveniach zákona o voľbách do samosprávnych krajov je ustanovená povinnosť volebných komisií samosprávnych krajov a Ústrednej volebnej komisie plniť okrem v týchto ustanoveniach taxatívne vymenovaných úloh aj ďalšie úlohy určené, resp. ustanovené zákonom o voľbách do samosprávnych krajov aj v iných jeho ustanoveniach. Zákon o voľbách do samosprávnych krajov však na žiadnom mieste nevymedzuje právomoc volebných komisií jednotlivých stupňov rozhodovať vo veciach porušenia volebného moratória a za tieto porušenia ukladať sankcie.

Na základe uvedeného túto časť sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K vysloveniu nesúladu zákona o voľbách do samosprávnych krajov s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy

Z formulácie alternatívneho petitu možno vyvodit', že sťažovateľka sa domáha vyslovenia nesúladu príslušných ustanovení zákona o voľbách do samosprávnych krajov s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy a na tom základe následne tiež vyhlásenia volieb za neplatné, t. j. vo svojej podstate sa sťažovateľka domáha uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa čl. 125 ústavy, teda právomoci, ktorú môže uplatniť len v konaní o súlade právnych predpisov.

V súvislosti s alternatívnym petitom ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako

samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 (ani podľa čl. 127 ods. 1) ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

Konanie o súlade právnych predpisov je osobitným konaním podľa čl. 125 ústavy v spojení s § 37 – § 41b zákona o ústavnom súde, pričom toto konanie sú podľa § 37 ods. 1 zákon o ústavnom súde spôsobilé iniciovať iba subjekty vymedzené v § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákon o ústavnom súde, a to najmenej päťina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky; prezident Slovenskej republiky; vláda Slovenskej republiky; súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou; generálny prokurátor Slovenskej republiky a verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Z uvedeného zároveň vyplýva, že sťažovateľka ako politická strana, ktorá navrhla kandidátov pre voľby do samosprávneho kraja, nie je oprávnená podať návrh na začatie konania podľa čl. 125 ústavy a v tej súvislosti sa nemôže domáhať ani vyslovenia neplatnosti volieb na základe predchádzajúceho vyslovenia nesúladu zákona o voľbách do samosprávnych krajov s ústavou.

Na tomto základe ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2013